

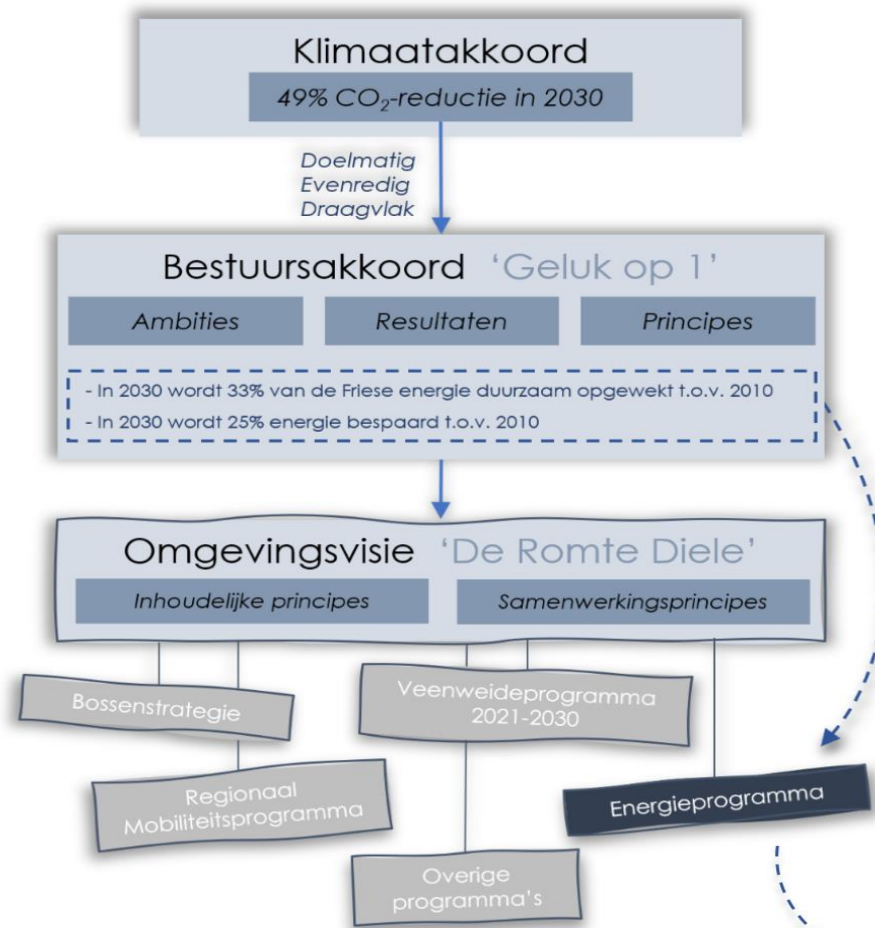

CO₂ Wijzer Fryslân

Inleiding

In 2019 is het Klimaatakkoord onderdeel geworden van Nederlands klimaatbeleid. Dit betekent dat er in 2050 geen broeikasgasemissies mogen plaatsvinden. Het is belangrijk om de stand van zaken goed bij te houden, mede om te kunnen bepalen welke opgave er nog is.

Ook Fryslân heeft als doel om in 2030 49% CO₂-reductie (t.o.v. 1990) te hebben gerealiseerd. Diverse programma's onder de provinciale Omgevingsvisie "de Romte Diele" zoals de Bossenstrategie, het Regionaal Mobiliteitsprogramma, het Veenweideprogramma en het Energieprogramma, dienen daar aan bij te dragen.

Wat is de CO₂ Wijzer Fryslân

De Friese broeikasgasemissies zijn niet 1-op-1 gelijk aan de nationale emissies. Daarom heeft de Friese Milieufederatie een CO₂ Wijzer opgesteld voor de Friese situatie.

Het doel van deze wijzer is om inzicht te krijgen in de uitstoot van broeikasgassen van Fryslân. De FMF wil de Wijzer gebruiken om sturing te geven aan haar eigen activiteiten en om een discussie te starten over de uitstoot van broeikasgassen in Fryslân, welke sectoren daar het meest aan bijdragen en wat effectieve maatregelen zijn.

Voor het opstellen van de CO₂ Wijzer is de indeling gehanteerd zoals in het Klimaatakkoord opgenomen. Het betreft de emissies in de volgende sectoren:

- Elektriciteit
- Mobiliteit
- Industrie
- Landbouw en Landgebruik
- Gebouwde Omgeving

Hoe is de CO₂ Wijzer Fryslân opgebouwd

Zowel het CBS, de Klimaatmonitor en het RIVM publiceren gegevens over broeikasgasemissies in Nederland. Niet al deze bronnen maken gebruik van dezelfde indeling. Veelal is het onduidelijk wat er in elke categorie specifiek is opgenomen, of is inzicht in provinciale cijfers niet beschikbaar.

Al deze publicaties maken (grotendeels) gebruik van de Emissieregistratie, onderdeel van het RIVM, die de emissiegegevens voor Nederland verzameld. Dit is gerapporteerde data, waar vervolgens het CBS, de Klimaatmonitor of het RIVM nog extra data en/of berekeningen aan toevoegen.

Als bron voor de CO₂ Wijzer Fryslân is gebruik gemaakt van de originele, onbewerkte data van www.emissieregistratie.nl (RIVM). Deze data is uit te splitsen naar de diverse provincies waaronder de provincie Fryslân. De indeling die het RIVM aanhoudt is anders dan die van het Klimaatakkoord. Daarom zijn de oorspronkelijke categorieën samengevoegd of uitgesplitst om tot de indeling van het Klimaatakkoord te komen. De CO₂ Wijzer rapporteert de cijfers op dezelfde wijze als de nationale en internationale rapportages. Dit betekent bijvoorbeeld dat alleen de uitstoot afkomstig van elektriciteitsproductie in FRL is meegenomen en niet de uitstoot die gerelateerd is aan het elektriciteitsverbruik in FRL (en elders wordt geproduceerd). Dit ontslaat ons uiteraard niet van de verantwoordelijkheid om het verbruik ook drastisch te verlagen door middel van besparing en verduurzaming. Hier is namelijk nog veel winst te behalen.

Om te voldoen aan de richtlijnen van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) zijn de landgebruik emissies toegevoegd uit de literatuur (Lof et al., 2017)¹ en emissies van biologische of organische oorsprong (biogeen CO₂) achterwege gelaten. De sector Landgebruik uit het Klimaatakkoord is toegevoegd vanwege de relevantie van deze emissies voor de provincie Friesland. Het betreft hier de koolstofdioxide emissies van het veenweidegebied en koolstofdioxide vastlegging (negatieve uitstoot) van bebossing.

Emissies waar volledig sprake is van cyclisch koolstofdioxide zijn niet meegenomen. Bij de CO₂ die vrijkomt bij de verbranding van biomassa wordt door de IPCC namelijk verondersteld dat deze op korte termijn weer wordt vastgelegd in biomassa en dat het daardoor niet bijdraagt aan een toename van de CO₂-concentratie in de atmosfeer. Van alle broeikasgassen zijn koolstofdioxide, methaan en lachgas verwerkt. De uiteindelijke cijfers zijn in koolstofdioxide (CO₂) equivalenten. Niet van alle jaartallen zijn de gegevens openbaar. Ook zijn de data van de meer recente jaren uitgebreider en daarmee meer volledig. Dit geldt zeker voor methaan en lachgas. Daarom is er voor de CO₂ Wijzer Fryslân alleen naar de jaren 2015-2019 gekeken. Data van 2020 is nog niet beschikbaar (naar verwachting Q2 2022).

Categorieën Klimaatakkoord / CO₂ Wijzer	Categorieën Emissieregistratie
Industrie	Overige industrie Chemische industrie Raffinaderijen Energiesector (niet elektriciteit) Verkeer en vervoer (mobiele werktuigen containeroverslag) Verkeer en vervoer (mobiele werktuigen industrie)

¹ Lof, M., Schenau, S., Jong, R. de, Remme, R., Graveland, C., Hein, L. (2017). The SEEA EEA carbon account for the Netherlands. Centraal bureau voor de statistiek & Wageningen University.

Elektriciteit	Energiesector (elektriciteit)
Landbouw en landgebruik	Landbouw Verkeer en vervoer (mobiele werktuigen landbouw) Natuur
Mobiliteit	Verkeer en vervoer (niet mobiele werktuigen)
Gebouwde Omgeving	Afvalverwijdering Consumenten Bouw Riolering en waterzuiveringsinstallaties Handel, Diensten en Overheid Drinkwatervoorziening

Tabel: rubricering van categorieën Emissieregistratie naar categorieën Klimaatakkoord / CO₂ Wijzer Fryslân

Voor de uitstoot van bedrijven die (verplicht) deelnemen aan het European Union Emissions Trading System (EU ETS), zijn openbare documenten van de Nederlandse Emissieautoriteit (NEa) gebruikt. Hier zijn de gegevens vanaf 2015 toegepast.

Bevindingen

Dat Friesland een agrarische provincie is zien we in de cijfers direct terug. De meeste emissies komen voort uit de sector Landbouw en landgebruik. Dit komt vooral door de uitstoot van het vee, maar ook door de inklinkende veenweidebodem. De uitstoot in de industriële sector en energiesector is laag, omdat er in verhouding weinig industriële bedrijven en energiecentrales in Friesland zijn. Friesland Campina Leeuwarden staat bovenaan en stoot in de periode van 2015 tot 2019 meer dan 10% extra broeikasgas uit.